

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. Staatssecretaris Maarten van Ooijen
Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

27 juni 2023

Onderwerp: Een inclusieve samenleving vraagt vasthoudend transformeren – deel 2¹

Geachte staatssecretaris Van Ooijen,

Op 20 juni dit jaar is de ‘Hervormingsagenda Jeugd’ vastgesteld, ondertekend en aangeboden aan de Tweede Kamer en Eerste Kamer. Gegeven de belangrijke rol die hierin wordt toebedeeld aan stevige lokale teams, en gegeven onze betrokkenheid bij het opstellen van de Hervormingsagenda², geven wij een aantal reflecties mee, met als doel ook vanuit het perspectief van lokale teams een constructieve bijdrage te leveren.

Inhoud voorop

We lezen dat de ingezette koers van de transformatie wordt doorgezet en zijn blij met het beschreven ‘wenkend perspectief voor jeugdigen en gezinnen’. Dit perspectief is inmiddels ook al herkenbare praktijk voor ons. Wijkteamprofessionals sluiten aan bij de leefwereld (want welke wereld anders, eigenlijk?) van kinderen, jongeren, gezinnen én hun omgeving. Zij werken dagelijks samen met anderen in de sociale basis, aan het versterken van bestaanszekerheid en van sociale verbanden, aan het vergroten van veiligheid en aan de concrete ondersteuning van hen die het anders misschien niet redden.³

Stevige lokale teams

Dergelijke stevige lokale teams die zelf ondersteuning bieden krijgen in de Hervormingsagenda een belangrijke rol toebedeeld. Ook in andere landelijke programma’s zoals het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en het Integraal Zorgakkoord gebeurt dat. Daar zijn we verheugd over.

Lokale teams hebben inderdaad de potentie om een sleutelrol in het sociaal domein te vervullen. Zodat inwoners nabijheid, toegankelijkheid en duurzaamheid van de ondersteuning kunnen ervaren. Dat is een rol vergelijkbaar met de huisartsen, maar dan vanuit een insteek op het sociale (*meedoen en van betekenis zijn*).

Sturen in netwerken

Het realiseren van die potentie vraagt om een stapsgewijze ontwikkeling met sturing vanuit een visie. Met een nuchtere en realistische kijk op wat lokale teams wel én niet kunnen. Waarbij praktijk, beleid en financiële mogelijkheden hand in hand gaan. En alle daarbij betrokken partijen geïnteresseerd zijn om te leren van elkaar.

Lokaal zijn er goede voorbeelden ontstaan van *netwerksturing* en het samenspel van praktijk, beleid en financiële mogelijkheden daarin. Dat zouden we in de landelijke governance van de

¹ Op 20 mei 2022 schreven wij u [deze brief](#): *Een inclusieve samenleving vraagt vasthoudend transformeren*.

² Via warme contacten met het ministerie van VWS en met de VNG. En via deelname aan werkgroepen van de Hervormingsagenda in 2022.

³ De praktijk is inmiddels ook geland in een [eerste versie](#) van een opdrachtformulering voor wijkteams.

Hervormingsagenda terug willen zien. Inclusief de brede vertegenwoordiging die een brede blik nou eenmaal vraagt.

Praktijken verrijken

De aandacht van deze sturing moet in onze ogen dan vooral uitgaan naar het versterken van praktijken en niet naar het maken of hervormen van systeemafspraken.⁴ Het maken van een bestuurlijk convenant, een kader voor een verklarende analyse, afbakening van de jeugdhulp middels het opnemen van criteria⁵, nieuwe criteria voor de inkoop van specialistische jeugdhulp, monitoringsindicatoren voor de opdracht aan gemeenten: het zijn vanuit systeemperspectief misschien logische interventies (mits congruent ontwikkeld, ingezet en uitgevoerd!), maar uiteindelijk niet het echte werk.

We willen beter aansluiten op de leefwereld van inwoners en dat moet in de praktijken gebeuren. Dus de vraag is: hoe gaan we de praktijken duurzaam verrijken vanuit een lerende insteek? De proeftuinen van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en het Leernetwerk Veiligheid⁶ van de Associatie Wijkteams zijn daar in onze ogen een goed voorbeeld van. Stap voor stap samen verder komen in het belang van de jeugdige en het gezin. In alle variatie waarin die zich laten zien. Dat zou wat ons betreft de focus moeten zijn. En dus meer aandacht mogen krijgen.

Inkoop als veranderinstrument

We begrijpen goed dat er ook aan de financiële houdbaarheid van het stelsel gewerkt moet worden. Praktijkervaringen laten echter zien dat dat de meeste kans van slagen heeft als vanuit de inhoud naar het budget wordt gekeken. Zodat inkoop als veranderinstrument wordt ingezet, in plaats van enkel als beheersingsmiddel. Dat vergt bewuste en scherpe keuzes en die zijn (nog steeds) niet gemaakt. Dat daarbij een reëel tijdspad gekozen moet worden is ook een ervaring. We hebben ons explicieter te buigen over wat we niet meer doen, ook als dat soms minder aangename consequenties heeft. Met minder geld alles beter maken is nog nooit gelukt. We hebben op basis van deze ervaringen twijfels bij de haalbaarheid van de voorgestelde financiële afspraken.

Kwaliteit moet je doen

Met 43 leden uit heel Nederland bundelen wij binnen de Associatie Wijkteams onze krachten in het sociale belang van inwoners. Vanuit onze expertise nemen wij graag ook landelijke verantwoordelijkheid. Juist omdat een sterke sociale basis en stevige lokale teams als belangrijke sleutel in alle hervormingen worden benoemd.

Wij zijn hoe dan ook present. Voor inwoner en collega's, lokaal en landelijk. Vanuit het besef: *kwaliteit moet je doen!*

Met vriendelijke groet,

An Theunissen, voorzitter Associatie Wijkteams

⁴ Dat is ook ons uitgangspunt in 'Kwaliteit moet je doen', het [Kwaliteitsstatuut voor wijkteams](#) versie 1.0 (2022). Dit statuut wordt dit jaar verder uitgewerkt.

⁵ Lees [hier](#) wat volgens ons zinvoller is als het gaat om de reikwijdte van de Jeugdwet.

⁶ Kijk [hier](#) voor meer info over het Leernetwerk Veiligheid.

